

Aan: de leden van de gemeenteraden van Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas

dienst/afdeling
Groene Hart Rekenkamer
contactpersoon
L. de Lange

Telefoon
06 338 146 54
Datum
26 september 2018

Onderwerp
Oplegnotitie onderzoek Inkoop Jeugdhulp

Geachte leden van de gemeenteraden van Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas,

In het najaar van 2017 heeft de Groene Hart Rekenkamer in afstemming met de Programmaraad besloten een onderzoek uit te voeren naar de inkoop van de jeugdhulp. Dit onderzoek is uitgevoerd door het onderzoeksbureau KplusV. In de bijlage treft u het volledige rapport van KplusV aan. In deze oplegnotitie zetten wij het onderzoek kort uiteen en doen we op basis van de conclusies van de onderzoekers een aantal aanbevelingen aan uw raden. In de rapportage zelf treft u alle bevindingen, een samenvatting en de onderzoeksmethode aan.

Aanleiding en hoofdvraag

Aanleiding voor het onderzoek is de decentralisatie van de jeugdhulp sinds 1 januari 2015 en de inkoopbehoefte en samenwerking die hieruit ontstond in de regio. Met de decentralisatie zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de jeugdhulp. Deze jeugdhulp moet de gemeente dus ook zelf inkopen. Na input opgevraagd te hebben bij de gemeenteraden en na overleg met de programmaraad bleek een onderzoek naar deze inkoopsamenwerking gewenst.

De daarbij geformuleerde hoofdvraag is als volgt: *'In hoeverre zijn de raden in staat geweest hiertoe kaders te stellen en hun sturende en controlerende taak uit te voeren?'*

Onderzoeksproces

Na een aanbesteding, besloot de Groene Hart Rekenkamer het onderzoek uit te laten voeren door KplusV en heeft er op 11 januari jl. een startbijeenkomst met ambtelijke betrokkenen plaatsgevonden om het proces en het plan van aanpak te duiden. Daarnaast zijn de gemeentesecretarissen en de gemeenteraden geïnformeerd over de uitvoering van dit onderzoek.

Het onderzoek behelst een combinatie van een documentstudie en het houden van diverse interviews, zowel intern binnen de gemeente en bestuur, als extern bij de (voormalige) NSDMH. Ook zijn er groepsgesprekken gevoerd met een afvaardiging van de (vorige) gemeenteraden. Dit heeft geleid tot een voorlopige

rapportage. Deze rapportage is voor technisch (of ambtelijk-) wederhoor¹ teruggelegd bij de ambtelijke afdelingen, om de feitelijke juistheid van het rapport te verifiëren. Op basis daarvan hebben de onderzoekers van KplusV een definitieve rapportage opgeleverd met hun conclusies. Aan deze conclusies heeft de Groene Hart Rekenkamer aanbevelingen verbonden, welke in deze notitie zijn opgenomen.

Bevindingen

Het onderzoek heeft op hoofdlijnen inzicht opgeleverd in de beoogde doelen van de inkoop samenwerking in Midden-Holland, de doeltreffendheid in het behalen van de beoogde doelen, de inrichting en efficiëntie van het proces, en de rechtmatigheid van de uitvoering van de inkoop samenwerking. De Groene Hart Rekenkamer heeft ook inzicht gekregen in hoeverre de raden in staat zijn geweest hiertoe kaders te stellen en hun sturende en controlerende taak uit te voeren. Met de jeugdhulp hebben gemeenten er in een relatief korte periode een groot en complex werkveld (inhoudelijk en financieel) bij gekregen. Dit vraagt van gemeenten grote bestuurskracht. Zeker bij de keuze om samen met andere gemeenten te gaan inkopen, hebben we het over een complex werkveld dat veel vraagt van bestuurders en medewerkers.

Uit het onderzoek kan de Groene Hart Rekenkamer een aantal bevindingen bundelen. Deze worden vanaf pagina 39 in de rapportage uitgebreid toegelicht.

Het gaat om de volgende tien bevindingen:

1. Het borgen van zorgcontinuïteit was een doelstelling en deze is gerealiseerd;
2. De raad stuurt op het proces, maar niet op de inhoud;
3. Doelstellingen zijn niet SMART geformuleerd;
4. Doelstellingen zijn lastig te hanteren door de raden;
5. De transformatie in de jeugdhulp is nog in de startfase;
6. De transformatie lijkt onder druk te staan door gelijktijdige bezuinigingen;
7. De afhankelijkheid van de gemeente van zorgaanbieders vergt samenwerking tussen ?;
8. Preventie wordt (nog) niet expliciet meegenomen bij de regionale inkoop en is in de regio minder goed zichtbaar;
9. De kaderstellende rol van de raad bij de kostenbeheersing is niet goed zichtbaar;
10. De bekostigingssystematiek vergt verdere vernieuwing;
11. Administratieve lasten blijven een aandachtspunt.

Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen van de onderzoekers doet de Groene Hart Rekenkamer de volgende zes aanbevelingen:

Aan de individuele colleges van de deelnemende gemeenten:

1. Zorg als gemeente voor een zo breed mogelijk inzicht in de lokale knelpunten en ambities en formuleer vervolgens eigen, lokale, inhoudelijke ambities, inclusief de beoogde maatschappelijke effecten. Deze inzichten en ambities kunnen vervolgens gebruikt worden om de doelstellingen in de inkoop samenwerking SMART te formuleren. Dit onderzoek kan benut worden voor een eerste inzicht in de lokale knelpunten.
2. Zorg als gemeente voor monitoring niet alleen over (financiële) cijfers, maar ook op kwaliteit en informeer de gemeenteraad periodiek over deze monitoring en vindt een weg om met elkaar over deze resultaten te spreken. Met kwaliteit bedoelen we de resultaten voor burgers en maatschappij.

¹ Conform artikel 12, lid 7 Verordening gemeenschappelijke rekenkamercommissie Groene Hart Rekenkamer

3. Houd bij het maken van of wijzigen van SMART (werk)afspraken met zorgaanbieders expliciet rekening met de impact op de administratieve lasten van zowel gemeente als aanbieders.

Aan de samenwerkende gemeenten gezamenlijk:

4. Op regionaal niveau is nu de slag gemaakt om Jeugdhulp en Wmo in het inkooptraject te integreren. Voor verschillende, andere beleidsterreinen zijn er verschillende regionale samenwerkingsverbanden. Onderzoek de meest logische samenwerkingen en de mogelijkheid tot verdere integratie op lokaal niveau van Wmo en Jeugdhulp met onderwijs, Participatiewet, schuldhulpverlening en pedagogische kwaliteit binnen de bestaande samenwerking.
5. Onderzoek de ontwikkeling van een bekostigingssysteem waarin er meer prikkels zijn voor innovatie.

Aan de individuele gemeenteraden:

6. Overweeg de oprichting van een raadscommissie Sociaal Domein. Door het creëren van een dergelijke commissie is er een heldere plek waar kennis wordt opgebouwd, mogelijk- om beter 'vinger aan de pols' te houden. Ook geeft deze commissie het college een vast aanspreekpunt. Daarbij biedt het de mogelijkheid om de in aanbeveling 2 benoemde monitoring met elkaar te bespreken.

Vervolg

De Groene Hart Rekenkamer is van mening dat met het opleveren van de rapportage en deze oplegnotitie een constructief vervolg nu aan de politiek is. De Groene Hart Rekenkamer adviseert de gemeenteraden om de rapportage inclusief de aanbevelingen te agenderen in de raad(scommissie) en de conclusies en aanbevelingen middels een raadsbesluit te bekrachtigen. De discussie zal in de raad(scommissie) dan tussen het college van B&W en raad gevoerd kunnen worden. We beseffen ons uiteraard dat het niet aan de Groene Hart Rekenkamer maar aan de gemeenteraad zelf is om al dan niet over te gaan tot agendering van het onderzoeksrapport en het nemen van besluiten.

Uitnodiging

Uiteraard is de Groene Hart Rekenkamer bereid tot het toelichten van de rapportage. De Groene Hart Rekenkamer organiseert daartoe een gezamenlijke bijeenkomst voor alle vier de gemeenteraden. De leden van de Groene Hart Rekenkamer en de onderzoekers van KplusV kunnen tijdens de bijeenkomst (technische) vragen over de rapportage beantwoorden. **Deze avond zal op 11 oktober aanstaande om 20:00 uur plaatsvinden te Bodegraven-Reeuwijk.** Om de logistiek voor te bereiden vragen wij u om uw aanmelding uiterlijk maandag 8 oktober a.s. op te geven bij de secretaris van de Rekenkamer, via lissette.delange@gouda.nl.

Wij hopen u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd en u met deze rapportage te helpen in uw beeldvorming over dit complexe onderwerp. Als u nog vragen of opmerkingen heeft dan vernemen wij deze uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

namens de Groene Hart Rekenkamer,

Mw. Dr. M.J.M. Blom, voorzitter